

RAN-1801130401030001

M.A. (Sanskrit) (Sem. - I) Examination November - 2025

Indian Philosophy (Paper - III)

કૃતિ: શ્રી પાતંજલ યોગદર્શનમ્ નિયતાન્શઃ સાધનપાદઃ દ્વિતીયપાદઃ

Time: 2 Hours]

[Total Marks: 50

સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શવિલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book

Seat No.:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

પ્ર.1. ટૂંકમાં જવાબ આપો. (ગમે તે પાંચ)

10

- દર્શનો કેટલા છે? કોઈપણ બે નામ આપો.
- પતંજલિના મતે 'યોગ' એટલે શું?
- 'અવિદ્યા' એટલે શું?
- દ્રેષ કોને કહેવાય?
- યમના કેટલા પ્રકારો છે? ક્યા ક્યા?
- પતંજલિના મતે આસન એટલે શું?
- પ્રાણાયમ કેટલા છે? ક્યા ક્યા?

પ્ર.2. (અ) સૂત્ર સમજાવો (ગમે તે બે)

08

- સમાધિભાવનાર્થઃ ક્લેશતનૂકરણાર્થશ્ચ।
- સુખનુશયી રાગઃ।
- હેયં દુઃખમનાગતમ્।
- તસ્ય હેતુરવિદ્યા।

(બ) સૂત્ર સમજાવો (ગમે તે એક)

05

- સ્વરસવાહી વિદુષોઽપિ તથારુદ્ધોઽભિનિવેશઃ।
- વિતર્કબાધને પ્રતિપક્ષભાવનમ્।

પ્ર.3. 'અષ્ટાંગયોગઃ' વિશે વિવેચનાત્મક નોંધ લખો.

13

અથવા

પ્ર.3. ચિત્તવૃત્તિઓ જણાવી, તેને વશ કરવાના ઉપાયો તમારા શબ્દોમાં વર્ણવો.

પ્ર.4. ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે)

14

- પતંજલિનું જીવન-સમય
- પન્ન ક્લેશાઃ
- કર્મફળ વિષયક વિચારો
- યોગદર્શનમાં ઈશ્વરનું સ્થાન